

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופטת אילת הרנוף

תובעים
1. פלוני ע"י ב"כ עו"ד נתנאל בירן
2. פלוני ע"י ב"כ עוה"ד סלע-גלאון ואח'

נגד

נתבעים
1. זרוע הזהב כח אדם בע"מ
2. אילון חברה לביטוח בע"מ ע"י ב"כ עו"ד שרה פריש ואח'
3. רכבת ישראל בע"מ ע"י ב"כ עוה"ד עמיחי טרוזמן ואח'

פסק דין

1. לפני תביעה לפיצויים בגין נזקי גוף אשר על פי הנטען נגרמו לתובע 1 (להלן: "התובע") עת נפל מסולם במהלך עבודתו בתחנת הרכבת באשדוד ביום 10.12.14.
התובע 2, המוסד לביטוח לאומי (להלן: "המל"ל"), הצטרף לתביעה במסגרת תביעת שיבוב שהגיש נגד הנתבעת 3, רכבת ישראל בע"מ (להלן: "הרכבת"), בגין תגמולים ששילם וישלם לתובע בעקבות התאונה.
2. הנתבעת 1, זרוע הזהב כח אדם בע"מ (להלן: "זרוע הזהב"), היתה בזמנים הרלוונטיים לתביעה זו חברת כח אדם והמעסיקה של התובע.
זרוע הזהב פורקה, צו פירוק ניתן ביום 30.7.2018 (טרם הגשת התביעה).
- הנתבעת 2, איילון חברה לביטוח בע"מ, הייתה המבטחת של זרוע הזהב בפוליסת חבות מעבידים בזמנים הרלוונטיים לתביעה.
3. הנתבעת 3 הינה המחזיקה והמפעילה של תחנת הרכבת אשדוד בה, לפי הנטען, ארעה התאונה (להלן: "התחנה" או "תחנת הרכבת").
4. המחלוקת בין הצדדים נסובה סביב עצם התרחשות התאונה, נסיבותיה, אחריות הנתבעות וגובה הנזק.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

טענות הצדדים:

5. על פי הנטען בכתב התביעה, התובע החל את עבודתו בזרוע הזהב כחודשיים וחצי לפני התאונה. התובע הוצב לעבודה בתחנת הרכבת באשדוד כעובד ניקיון. ביום 10.12.14, בשעה 10:00 בבוקר לערך, התבקש התובע להעביר דלי צבע במשקל כ- 25 ק"ג לעובד אחר שעבד בגובה על פיגום בצביעת קירות התחנה. לצורך כך, טיפס התובע על סולם שהיה במקום בעודו אוחז ביד אחת בדלי הצבע. התובע העביר את הדלי לעובד הנוסף וכשהחל בירידה מהסולם, הסולם החליק לפתע והתובע נפל ארצה ונפגע במרפק ימין. התובע פונה ברכב של אחד העובדים בתחנה לבית החולים קפלן, שם אובחן שבר במרפק. התובע נותח ושוחרר מבית החולים לאחר שישה ימי אשפוז.
6. לטענת התובע, הנתבעות לא סיפקו לו סולם תקני ובטיחותי לצורך ביצוע העבודה (לא היו בתחתית הסולם גומיות כנדרש), הנתבעות לא הדריכו אותו לגבי שיטת העבודה הנכונה והבטוחה לביצוע עבודה בגובה, לא סיפקו לו ציוד מגן לעבודה בגובה כמו גם סביבת עבודה בטוחה, ולא נקטו אמצעי זהירות שהיה בהם כדי למנוע את התאונה.
- עוד טוען התובע כי הנתבעות הפרו חובות חקוקות רבות מתחום הפיקוח והבטיחות בעבודה וכי בנסיבות העניין יש להחיל את הכללים "הדבר מעיד על עצמו" או "דבר מסוכן", כמשמעותם בפקודת הנזיקין [נוסח חדש], ולהעביר את נטל הראייה לנתבעות להוכיח כי בנסיבות העניין לא התרשלו.
7. הנתבעת 1 לא הגישה כתב הגנה. הנתבעת 2, המבטחת של הנתבעת 1, טענה כי פוליסת הביטוח של הנתבעת 1 אינה כוללת כיסוי לעבודות ניקיון בגובה. עוד טענה הנתבעת 2, כי ההשתתפות העצמית של הנתבעת 1 עומדת על סך של 100,000 ₪ בתוספת הפרשי הצמדה וכי בכל מקרה לא ניתן לחייב אותה אלא מעבר להשתתפות העצמית. בנוסף טענה הנתבעת 2, כי התובע פעל על פי הנחיות והוראות הרכבת ועל כן אין להטיל עליה אחריות, וכי יש לייחס לתובע אשם תורם מכריע לקרות התאונה. לבסוף טענה הנתבעת 2 כי התביעה נבלעת בתגמולי המל"ל, ולפיכך דין התביעה נגדה, כמבטחת של המעביד, להדחות.
8. הנתבעת 3 הכחישה באופן גורף את עצם קרות התאונה וכל קשר או אחריות שלה לתביעה. בכתב ההגנה מיום 21.3.2019 (הוגש ביחס לתביעת התובע 1) נטען: "הנתבעת מכחישה את עצם קרות אירוע התאונה; תוסיף הנתבעת ותטען כי בתחנת רכבת אשדוד כלל לא היה בבעלותה סולם וכי הסולם הנטען בכתב התביעה אינו בבעלותה".

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

בכתב ההגנה מיום 30.5.21 (הוגש ביחס לתביעת התובע 2) נטען: "הנתבעת או מי מטעמה לא שכרו את שירותיה של הנתבעת 1, אשר על פי הנטען העסיקה את התובע וביצעה עבודות בשטחה של הנתבעת, ולא ידוע לנתבעת על עבודות כלשהן שבוצעו על ידי הנתבעת 1 ו/או על קרות אירוע התאונה נשוא התביעה"; "הנתבעת מכחישה את עצם התרחשות התאונה על נסיבותיה המתוארות בתביעת התובע 1"; "התאונה ארעה, ככל שארעה, במקום אחר ולא בשטחה או באחריותה של הנתבעת".

התאונה

9. התובע העיד כי הוא עבד בתחנת הרכבת באשדוד (עמ' 16), וכי הוא התבקש ע"י האחראי עליו להביא דלי צבע לעובד אחר אשר עבד על פיגום בצביעה של קיר בתחנה. לצורך כך הוא עלה על סולם שהיה במקום, מסר את דלי הצבע לעובד הנוסף, ובעת הירידה מהסולם הסולם החליק ונפל, והוא נפל יחד איתו (עמ' 18-19 לפרוטוקול).

בתצהירו טען התובע כי לסולם לא היו גומיות בבסיסו. בחקירתו הנגדית חזר התובע על הדברים והוסיף גם כי הרצפה היתה רטובה אחרי שטיפה.

התובע העיד כי מי שהורה לו למסור את דלי הצבע לעובד על הפיגום, היה האחראי עליו בשם "מיכאל". התובע לא ידע למסור פרטים מלאים של "מיכאל" ואף לא ידע לומר האם מיכאל היה עובד של הרכבת או עובד של הנתבעת 1 או עובד של גורם שלישי.

10. התובע העיד כי לאחר התאונה לקחו אותו ברכב לקבלת טיפול רפואי. ברכב היו בנוסף אליו שני אנשים שליוו אותו - אחראי שגם נהג ברכב ועובד נוסף (עמ' 17 ש' 29-24, עמ' 32-30). כך העיד התובע:

"העד, מר קאהאשי: הם לקחו אותי באוטו לטיפול רפואי.
עו"ד חודיאק: מי לקח אותך?
העד, מר קאהאשי: אני לא מכיר את השם שלו אבל הוא היה איש לבן זה שלקח אותי".

...

"עו"ד פוגל: בסדר. עכשיו האנשים שדיברו, אותם אנשים שלקחו אותם מהמקום ודיברו עם הרופאים, הוא לא יודע מי הם? זאת אומרת הוא נכנס לתוך האוטו והוא לא יודע עם מי הוא נוסע?
העד, מר קאהאשי: אני לא מכיר אותם.
עו"ד פוגל: לא מכיר אותם, אז אתה לא יודע של מי הם, אם הם של הרכבת, של הנתבעת 1, של מישהו? אתה לא יודע מי האנשים שלקחו אותך?

עו"ד פוגל: כב' הש' הרנוף: של זרוע הזהב.
העד, מר קאהאשי: זה שלקח אותי היה אחראי העבודה, אני לא מכיר אותו, הוא שלקח אותי לבית החולים.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

כב' הש' הרנוף: קודם אמרת שמי שהיה אחראי על העבודה זה בן אדם בשם מיכאל? לא, לא אדוני.

העד, מר קאהאשאי: זה לא הוא. אני לא מכיר את השם שלו זה שלקח אותי, מיכאל כן מנהל עבודה שלי אבל זה שלקח אותי יושב, יש לו משרד כזה, הוא לקח אותי אבל מי זה אני לא מכיר את השם.

כב' הש' הרנוף: איזה משרד יש לו? איפה יש לו משרד?

העד, מר קאהאשאי: כן היה לו שם.

התובע לא ידע מי היו אלה שפינו אותו לבית החולים לאחר התאונה, אולם הוא ידע לומר, שמי שלקח אותו לבית החולים היה אחראי "שיש לו משרד" בתחנה.

העד מטעם הרכבת, מר קלברס, העיד כי בתחנה יש: קופה, משרד מנהל תחנה, וחדר מנוחה (זאת בנוסף לחדרים טכנים ומחסן) (עמ' 60). כלומר, היחידי שיש לו משרד בתחנה הוא מנהל התחנה.

אם כך, ניתן להניח שלפי עדות התובע מי שלקח אותו לבית החולים היה מנהל התחנה או מנהל המשמרת.

11. לטענת הנתבעות, עדותו של התובע היתה לא עקבית, לא בהירה, מלאה חוסרים, ומהווה עדות יחידה של בעל דין אשר לא ניתן לבסס עליה את המסקנה שהתאונה אכן התרחשה כפי שטוען התובע. אינני מקבלת את הטענה. אפרט את טעמי.

12. התובע, יליד 1960, פליט מאריתריאה שנכנס לישראל בשנת 2011 ומחזיק ברשיון ישיבה זמני בישראל. התובע אינו דובר עברית, אינו קורא עברית ואינו כותב עברית. תצהיר עדותו נערך תוך הסתייעות בקרוב משפחה אשר תירגם את דבריו לעוה"ד. חקירתו ועדותו בבית המשפט תורגמו באמצעות מתורגמן.

מעדותו התרשמתי, כי קיימים פערי תרבות משמעותיים, ואלה יחד עם קשיי השפה היקשו על התקשורת, על הבנת השאלות ועל מתן תשובות והסברים ברורים. לשם הדוגמא, התובע לא ידע לומר האם לאחר התאונה פונה לבית חולים או לקופת חולים, ולא ידע לומר מה ההבדל בין השניים (עמ' 29 ש' 31-25). (מדו"ח חדר המיון (אליו אתייחס בהמשך) עולה כי התובע פונה לבית החולים קפלן ברחובות).

במהלך הדיון התברר, שמשנת 2018 הפסיק המל"ל לשלם לתובע את הקצבאות להן הוא זכאי (מכיון שלא מסר הוכחה להימצאותו בארץ). התובע לא פנה למל"ל, לא דרש את התשלום, ולא עשה דבר על מנת להמשיך ולקבל את הקצבאות להן הוא זכאי (בעקבות הדיון בבית המשפט חודשו התשלומים). ראה עדותו כאשר נשאל מדוע לא פנה לביטוח לאומי לצורך המשך קבלת

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

הקצבה (בעמ' 42-43): "לעו"ד כן. אני בגלל שאין לי מושג מה הולך שם, אני לא יודע לדבר ואני לא יודע זה".

התנהלות זו של התובע מלמדת על כך שהתובע אינו מודע לזכויותיו, ועל כך שההתנהלות מול גורמים ובעלי סמכות שאינם מוכרים לו, קשה עבורו.

13. לאחר ניטרול קשיי השפה ופערי התרבות, התרשמתי כי עדותו של התובע מהימנה וכנה, כי התאונה אכן התרחשה כפי שהוא טוען, וכי הוא לא בדה את כל הסיפור מליבו כפי שניתן להבין מעמדת הרכבת (אליה אתייחס להלן).

העובדה שהתובע לא ידע למסור את פרטיו המלאים של האחראי עליו, כמו גם פרטים נוספים לגביהם נשאל, אינה מעידה על חוסר מהימנותו אלא על דווקא על האותנטיות של הגירסה שמסר.

14. עדותו של התובע לענין עצם ואופן התרחשות התאונה נתמכת בטופס "סיכום שחרור רפואי זמני" מהמחלקה האורתופדית בבית החולים קפלן (עמ' 4 לתיק המוצגים מטעם התובע) בו נכתב: "ביום קבלתו, בזמן עבודתו, נפל מסולם ונחבל חבלה ישירה במרפק ימין". (ההדגשה וכן ההדגשות בהמשך הוספה - א.ה.).

ב"תעודה רפואית לנפגע בעבודה" (ת/3) שנכתבה בחדר המיון האורתופדי בבית החולים קפלן אליו התקבל התובע ביום התאונה בשעה 10:41 נכתב: "לדברי של מלווה היום במהלך עבודתו נחבל יד ימין".

מסמך זה תומך בעדות התובע שלפיה: "אלה שלקחו אותי ממקום התאונה הם שהסבירו לרופאים".

עצם העובדה שלתובע ארעה תאונת עבודה ביום 10.12.14 גם נתמכת בטופס בל/211 "תביעה לתשלום דמי פגיעה והודעה על פגיעה בעבודה" אשר חתום ע"י הנתבעת 1. התובע אף העיד, שעד שלא יצרו קשר עם המעביד, בית החולים לא הסכים לטפל בו (עמ' 32-33 לפרוטוקול).

אמנם בטופס בל/211 לא נכתב, כי התאונה התרחשה בתחנת הרכבת אשדוד, אולם משהמסמכים תומכים בטענה שביום 10.12.14 התרחשה תאונת עבודה ושהתובע נפל מסולם ונחבל במרפק, מקובלת עלי טענת התובע שאין כל הגיון או מניע שיכול היה לגרום לו לבדות מליבו שהתאונה התרחשה בתחנת הרכבת אשדוד דווקא ולא במקום העבודה בו התרחשה.

אציין כי בטופס בל/250 מצויין שהתאונה התרחשה ב"אשדוד (תחנת רכבת)". עוד אציין כי דומה שהכתב המופיע בטופס בל/250 זהה לכתב המופיע בטופס בל/211 (אשר חתום ע"י הנתבעת 1). מכל מקום, משהוגש רק העמוד הראשון של טופס בל/250, משהטופס שהוגש אינו

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

חתום, משאין על גבי העמוד שהוגש חותמת "נתקבל" של המוסד לביטוח לאומי, ומשטופס בל/250 אינו נמצא בתיק המוסד לביטוח לאומי אשר הוגש כמוצג, בחרתי שלא להסתמך על טופס בל/250.

מסירת גרסתו הראשונית של התובע בחדר המיון, הממצאים החבלתיים שהתגלו בחדר המיון, סמיכות הזמנים בין התעודות הרפואיות ובין מועד התרחשות התאונה על פי התובע, הקירבה בין תחנת הרכבת אשדוד לבית החולים קפלן ברחובות לשם פונה (במועד התאונה בית החולים אסותא אשדוד לא היה קיים), וטופס בל/211 חתום ע"י הנתבעת 1 – כל אלה מהווים חיזוק לעדותו (ע"א 8388/99 הסנה, חברה לביטוח בע"מ נ' בן-ארי, פ"ד נו(4) 689, 699-700 [2002]).

15. התובע ציין שלתאונה היו שני עדים אשר עבדו יחד איתו בתחנה (בריהו ותוקקי). בתצהירו ובעדותו הוא הסביר, כי בניסיונו ליצור קשר עם העדים התברר, כי אחד מהם עזב את הארץ, והשני הינו אדם מבוגר ואינו מוכן להגיע להעיד בבית המשפט. לא מצאתי לזקוף לחובת התובע את העובדה שעדים אלה לא זומנו על ידו לעדות, ואינני סבורה כי יש בכך כדי להשפיע על התמונה המתקבלת ממכלול הראיות.

16. לעדותו של התובע הנתמכת כאמור במסמכים מבית החולים ובטופס בל/211, יש להוסיף את העובדה, שהנתבעת 3 בחרה שלא להביא לעדות את מנהל התחנה במועד התאונה או כל גורם רלוונטי אחר שיכול היה לתמוך בגירסתה ולסתור את עדות התובע. כך, לא הובא עד שהיה נוכח בתחנה במועד האירוע הנטען; כך גם לא הובא עד או ראיה רלוונטית על מנת לסתור את הטענה שבמועד האירוע הנטען בוצעו עבודות צביעה בתחנה. לגירסת הנתבעת 3 והעדויות מטעמה אפנה כעת.

17. מטעם הנתבעת 3 העיד מר שמעון קלברס, אשר החל לעבוד בתחנת הרכבת אשדוד בשנת 2016 ומשמש מאז כמנהל התחנה. לפני כן ניהל את תחנת הרכבת יבנה ואת תחנת הרכבת רחובות. מתצהיר עדותו הראשית של מר קלברס מתקבל הרושם שאירוע התאונה לא היה ולא נברא. כך נכתב בתצהיר: "איני מכיר את אירוע התאונה, אינני יודע כיצד התרחשה ומבדיקה שערכתי לא מצאתי כל אזכור לתאונה הנטענת או דיווח. ברצוני להדגיש כי על פי נהלי רכבת ישראל כל אירוע שמתרחש בתחנת הרכבת מדווח וממולא דו"ח אירוע בכתב. כאמור, מבדיקה שערכתי האירוע הנטען לא דווח ואינו מוכר. הנתבעת 1 אינה מוכרת לי. כמו כן שמות האנשים המוזכרים על ידי התובע בתצהיר עדות הראשית (תומר ומיכאל) אף הם אינם מוכרים לי".

18. אין חולק, כי במועד התאונה ובתקופה הרלוונטית להתרחשותה (בשנת 2014) מר קלברס לא עבד בתחנת הרכבת אשדוד.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

מר קלברס נשאל בחקירתו הנגדית מדוע הוא זה שזומן לעדות, ולא מי שהיה מנהל התחנה בזמנים הרלוונטיים לאירוע הנטען. תשובתו היתה, כי למיטב ידיעתו מנהל התחנה במועד התאונה היה אבי וקנין, אשר עדיין עובד ברכבת ישראל, וכי הוא אינו יודע מדוע מנהל התחנה במועד התאונה לא הובא לעדות. כך בעמ' 48-50:

הבנתי. זאת אומרת אתה ברכבת של אשדוד משנת, 2016.	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
הבנתי. אתה יודע ממתני התאונה?	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
מ-2014 למיטב הבנתי.	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
יופי. אז למה אתה פה?	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
על פי דרישה של עוה"ד.	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
כן אבל למה אתה פה?	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
תשאל את עוה"ד.	...
יופי. היה לפני זה מנהל ברכבת?	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
תמיד יש מנהלים ברכבת.	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
לא יודע, אני שואל, אני לא יודע.	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
כן.	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
מי זה?	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
אם אני לא טועה המנהל הקודם היה בחור בשם אבי וקנין.	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
אבי וקנין? והוא חי?	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
ודאי.	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
איפה הוא?	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
אני לא יודע, אני לא עוקב אחריו.	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
רכבת?	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
לדעתי עובד ברכבת כן.	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
ברכבת. למה לא פניתם אליו עם כל השאלות?	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
תפנה לעו"ד, אני, אני ביקשתי,	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
אני אפנה, אל תדאג.	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
אני ביקשתי להגיע לפה, נתבקשתי, הגעתי. למה לא פנו אליו? אין לי מושג.	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
...	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
סליחה, סליחה גברתי. מההתחלה, אתה בא לעו"ד שלך ואתה אומר להם מה אתם רוצים ממני? אני מ-2016, התאונה מ-2014, דברו עם המנהל הקודם. אמרת להם את זה?	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:
שאלתי, נתבקשתי להגיע והגעתי."	עו"ד בירן: העד, מר קלברס:

19. העובדה שהנתבעת בחרה שלא לזמן לעדות את מנהל התחנה במועד הרלוונטי לתביעה, פועלת לחובתה, ומהווה סיוע נוסף לגירסת התובע והצדקה להסתמכות על עדותו היחידה.
ראה ע"א 295/89 רוזנברג נ' מלאכי, פ"ד מו(1) 733:

"די בהצבעה על אי הבאת ראיות רלוונטיות אלו כהנמקה להסתמכותו של השופט על העדות היחידה. כפי שנאמר בע"א 216/73 בעמ' 194: "במשפט אזרחי מותר להסיק מסקנות מאי הופעת צד שכנגד, אשר בידו ידיעות העשויות לסייע לבירור הדברים, ואם

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

אין הוא מביא אותן לפני בית המשפט, יש בכך חיזוק לדברי היריב, ואם לפי סעיף 54 לפקודת הראיות חייב בית המשפט לנמק מדוע מאמין הוא לעד יחיד, שהוא בעל דין, הרי התנהגות כזאת יכולה לשמש נימוק מספיק לכך".

20. באשר לבדיקה שערך לענין עצם התרחשות התאונה העיד מר קלברס, כי לגבי כל אירוע שמתרחש בתחנה נרשם דו"ח אירוע. הדיווח מתבצע במחשב, נשלח לפיקוד של הרכבת, ובמקביל יוצא תדפיס שמתוייק בקלסר שנמצא בתחנה. מר קלברס העיד, כי בדק את הקלסר בלבד (עמ' 53 ש' 22-28). הוא לא ידע לומר האם ערך בדיקה גם במחשב או מול הפיקוד של הרכבת. הקלסר שנבדק ע"י מר קלברס לא הוצג לבית המשפט. מר קלברס לא ידע לומר האם בקלסר שאותו בדק מתוייקים דו"חות אירוע גם מהתקופה שלפני תחילת עבודתו בתחנת הרכבת אשדוד (לפני 2016) (ראה עמ' 51, 65 לפרוטוקול).

אני סבורה, שהבדיקה שנערכה ע"י מר קלברס היתה חלקית, לא ממצה ולא משכנעת, ולא מצאתי כי די בה כדי לתמוך בטענת הנתבעת כי התאונה מושה התביעה כלל לא התרחשה.

21. בנוסף למר קלברס העיד מטעם הרכבת מר גיל אקר, אשר משמש כמנהל אגף רכש והתקשרויות ברכבת ישראל. תצהיר עדותו הראשית של מר אקר כולל סעיף אחד בלבד כדלקמן: "מבדיקה שערכתי מאז שנת 2010 רכבת ישראל לא התקשרה במכרז עם הנתבעת 1, זרוע הזהב כוח אדם בע"מ ח"פ 514031657".

לטענת הרכבת, אם זרוע הזהב לא התקשרה עם הרכבת במכרז, כפי שמעיד מר אקר, אזי לא ייתכן שהתובע, אשר הועסק על ידי זרוע הזהב, עבד בתחנה. עדותו של מר אקר הותירה בי רושם מהימן, אולם אין בה כדי לתמוך בטענת הרכבת.

מעדותו של מר אקר, כמו גם מעדותו של מר קלברס, התברר שהרכבת מתקשרת עם קבלנים לביצוע עבודות ניקיון ועבודות אחזקה ושיפוץ בתחנות. במועד דיון ההוכחות קבלן הניקיון היה חברת "צוות 3", וייתכן שהיא גם היתה הקבלן במועד התאונה (עדות קלברס בעמ' 58 לפרוטוקול ועדות אקר בעמ' 74).

העדים מטעם הרכבת לא שללו את האפשרות, שקבלן הניקיון העסיק עובדים דרך חברת זרוע הזהב (מר אקר אף הסביר שבמקרה כזה העובדים נדרשים לקבל אישור בטחוני מהרכבת, אולם הבהיר שהוא לא בדק ולא יכול לבדוק האם התובע קיבל או נדרש לקבל אישור בטחוני). משלא הוכח שקבלן הניקיון איתו התקשרה הרכבת לא העסיק עובדים דרך זרוע הזהב, אין בעובדה שהרכבת לא התקשרה ישירות עם זרוע הזהב כדי להוכיח שהתובע לא עבד בתחנה.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

22. יוצא, שגירסת הנתבעת 3, שממנה ניתן להבין כי התאונה הנטענת כלל לא התרחשה ברכבת, לא נתמכה בעדות או בראיה כלשהי.

23. לסיכום עד כאן, אני מקבלת את גירסת התובע שלפיה, ביום 10.12.14 הוא עבד בתחנת הרכבת באשדוד; בסביבות השעה 10:00 הוא התבקש להביא דלי צבע לעובד שעבד על פיגום; לצורך כך הוא עלה על סולם, ובעת הירידה מהסולם, הסולם החליק ונפל, והוא יחד איתו.

האחריות לתאונה

24. כאמור, התובע התבקש להביא דלי צבע לעובד שעבד על פיגום, ולצורך כך הוא טיפס על סולם ממנו נפל. אין חולק שהתובע, שהינו עובד ניקיון, לא הוסמך לעבודה על סולם ולא קיבל הדרכות מתאימות לכך.

25. התובע העיד, כי מי שביקש ממנו להעלות את דלי הצבע לעובד על הפיגום היה האחראי שלו ששמו "מיכאל" (עמ' 19 ש' 25-30). התובע לא ידע לומר האם אותו אחראי היה מטעם הקבלן ("צוות 3" או כל קבלן אחר שביצע עבודות בתחנה באותה עת) או מטעם זרוע הזהב או מטעם הרכבת (עמ' 15 ש' 1-5).

התובע אף העיד שלא היתה זו הפעם היחידה שבה הוא נדרש לעבוד על הסולם (עמ' 36 לפרוטוקול).

26. מר קלברס טען בתצהיר עדותו הראשית, כי "עבודות הניקיון או עבודת הצבע מבוצעות על ידי חברות ניקיון או חברות לביצוע עבודות צבע איתן מתקשרת רכבת ישראל במכרז ואין כל קשר בין עובדים אלו לבין עובדי הרכבת... העובדים של חברות חיצוניות מקבלים הנחיות עבודה ישירות ממעבידיהם".

כלומר, בהתאם לגירסת העד בתצהירו, אין ממשק בין עובדי הניקיון לעובדי הרכבת, ועובדי הניקיון אינם מקבלים הוראות והנחיות עבודה מגורמים ברכבת אלא מהמעביד שלהם.

בחקירתו הנגדית של מר קלברס התברר כי לא אלה הם פני הדברים.

27. מר קלברס העיד, כי מנהל התחנה הוא שאחראי לפקח על כל העבודה אשר מתבצעת בשטח התחנה, לרבות על עבודת עובדי הניקיון. כך בעמ' 62-64:

אני שואל בנהלים כחלק מהתפקיד שלך כמנהל אתה אחראי על מה שקורה בתחנה נכון? כן.
אתה אחראי על העבודות שמתבצעות בתחנה נכון?

"עו"ד סלע:

העד, מר קלברס:
עו"ד סלע:

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

- העד, מר קלברס: **כן.**
 עו"ד סלע: **אתה אחראי על פעולות הניקיון שמתבצעות בתחנה נכון?**
 העד, מר קלברס: **אני מפקח עליהן, אני לא אחראי.**
- ...
 עו"ד סלע: **זאת אומרת אם נשארות, אם עובדי הניקיון משאירים נגיד אזורים רטובים בשעות העומס, לא קיים.**
 העד, מר קלברס: **מי אמור לפקח או להעיר להם על זה?**
 עו"ד סלע: **אני.**
 העד, מר קלברס: **אתה. אז אותו, אותו דבר זה היה גם בשנת 2014 שהמנהל או אחרי המשמרת היה אחראי לבוא ולהצביע במידה והיו ליקויים נכון? יכול להיות.**
 עו"ד סלע: **אם הוא רואה שהעובדים עובדים עם ציוד לקוי מי אחראי לפקח הזה ולראות שלא יקרה שם אסון? שלא ייפול על נוסע סולם? מנהל התחנה.**
 העד, מר קלברס: **אוקיי אם אתה רואה שהם עובדים עם ציוד לקוי למשל סולם לא תקין, למשל שאנשים עובדים בלי, בלי הסמכה לעבודה בגובה על סולם מי אחראי לזה?**
 העד, מר קלברס: **אנחנו לא מאשרים להם לעלות מלכתחילה. לא מאשרים מה?**
 העד, מר קלברס: **לא נותן לו לעבוד מלכתחילה.**
- ...
 העד, מר קלברס: **והם לא, הם לא מתבקשים לעשות שום דבר שלא בתחום עבודתם.**
- ...
 העד, מר קלברס: **עובד ניקיון לא עבד בשיפוץ קל, אם נופל לי עכשיו שלט אני אבקש מעובד ניקיון להביא מברגה? לא.**
 עו"ד סלע: **אני לא, ומי מפקח שזה כך נעשה? מי מפקח שזה כך נעשה? שעובדים לפי הנהלים שלך? מנהל התחנה, אני אחראי."**
 העד, מר קלברס:

מר קלברס העיד שהוא, כמנהל התחנה, מכיר את כל עובדי הניקיון בשמם.

מר קלברס אף העיד, כי אין מישהו מטעם הקבלן אשר נחשב מנהל של עובדי הקבלן, וכי מי שנותן לעובדי הניקיון הוראות במידת הצורך הוא מנהל התחנה.

- יש מישהו מתוך צוות 3 שהוא נחשב מנהל שלהם?
 העד, מר קלברס: **בשטח התחנה לא, כולם, כולם באותו מדרג, כולם עובדים.**
 עו"ד בירן: **עובדים, עובדים.**
 העד, מר קלברס: **אז ממי הם מקבלים הוראות?**
 העד, מר קלברס: **הוראות של עבודה יומית?**
 עו"ד סלע: **כן.**
 העד, מר קלברס: **בגדול יש להם, יש להם תוכנית עבודה ואם יש דברים מעבר אז אני מדי פעם דורש אותם, אני או מנהל המשמרת, אם נשפך לצורך העניין קפה בכניסה והם נמצאים בשירותים אז אני קורא להם תנקו פה, נשפך פה, חסר פה, להחליף פח פה אבל בגדול יש להם סדר עבודה שהוא מקובל על שנינו."**

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

28. כלומר, מעדותו של מר קלברס עולה כי מנהל התחנה הוא האחראי בפועל על העובדים בתחנה, הוא שנותן להם הנחיות שוטפות לביצוע העבודה, הוא שאחראי לוודא ולפקח שנשמרים נוהלי הבטיחות, והוא שאחראי לוודא שכל עובד נדרש לבצע את המשימות שבתחום עבודתו.

29. המבחן הקובע לקביעת יחסי עובד - מעביד בדיני הנזיקין בכלל ולצורך עוולת הרשלנות בפרט הוא מבחן השליטה הגמורה, המרות והפיקוח. בהתקיים מבחן זה, ייחשב בעל השליטה למעביד גם אם אינו בגדר "מעביד" במישור של דיני העבודה.
(ראה סעיף 2 לפקודת הנזיקין וכן ע"א 1062/15 **והבי נ' נזאל**, פורסם, 10.5.16 (להלן: "ענין **והבי**") והאסמכתאות שם).

30. נוכח מתכונת העבודה בתחנה, כפי שזו התבררה בעדותו של מר קלברס, והעובדה שכל עובדי התחנה (בין שהם מועסקים ע"י הרכבת בין שהם מועסקים ע"י קבלן ובין שהם מועסקים ע"י חברת כח אדם) נתונים לשליטה, למרות ולפיקוח של מנהל התחנה, ניתן לקבוע, כי על הנתבעת 3 חלות חובות של מעביד כלפי התובע.

גם אם התובע הועסק ע"י הנתבעת 1 אצל קבלן ניקיון אשר הוא שהתקשר עם הנתבעת 3, אין בכך כדי לשנות את המסקנה אליה הגעתי שלפיה בהתאם למבחן השליטה, המרות והפיקוח, הנתבעת 3 חבה חובת זהירות כלפי התובע.

במסגרת חובת הזהירות החלה על מעביד כלפי עובדו "עליו לדאוג לסביבת עבודה בטוחה, לשיטות עבודה נאותות, לספק חומרים, ציוד וכלי עבודה מתאימים ובטוחים, להדריך את עובדיו, להזהירם מפני הסיכונים הכרוכים בביצוע עבודתם ולפקח על נקיטת אמצעי הזהירות הדרושים" (ראה ענין **והבי עמ' 15**).

31. גם אם לא הייתי מגיעה למסקנה כי מתקיימים בין התובע לנתבעת 3 יחסי עובד - מעביד במישור דיני הנזיקין, הרי בהתאם להלכה הפסוקה "עדיין הייתה חלה חובת זהירות בין צדדים אלה, שכן זו חלה גם כלפי אדם המבצע עבודה עבור אחר, אף שאיננו בגדר עובד שלו" (ענין **והבי** בעמ' 15 פסקה 13 וכן ע"א 2898/04 **אריה שירותי כוח אדם נ' צמנטכל**, פורסם 29.11.05 – סעיף 16 והאיזכורים שם).

32. מנהל התחנה לא דאג לוודא ולפקח שהתובע, שהינו עובד ניקיון, אינו מטפס על סולם ואינו מבצע עבודה בגובה, לה הוא אינו מוכשר.
אם כך, הנתבעת לא דאגה לתובע לסביבת עבודה בטוחה, לשיטות עבודה נאותות, להדרכות מתאימות ולפיקוח על נקיטת אמצעי הזהירות הדרושים. הדברים למעשה אינם במחלוקת, שהרי הנתבעת לא טענה אחרת (אלא הסתפקה בהכחשה גורפת של התאונה ושל אחריותה לה).

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

בכך הפרה הנתבעת את חובת הזהירות המוטלת עליה כלפי התובע.

33. למעלה מן הצורך אתייחס בקצרה לטענות הצדדים באשר לתקינות הסולם בו עשה התובע שימוש.

התובע העיד, כי לסולם לא היו גומיות למניעת החלקה כמתחייב. בחקירתו הנגדית הוסיף ואמר שהרצפה היתה רטובה לאחר שטיפה.

מר קלברס, מטעם הרכבת, טען בתצהיר עדותו הראשית: "רכבת ישראל אינה מספקת כלים כלשהם לביצוע העבודה ואינה מספקת סולמות שכן אין בתחנת רכבת סולמות. כל הכלים ואמצעי העזר לצורך ביצוע העבודה מובאים על ידי הקבלנים הרלבנטיים".

האמור בתצהירו של מר קלברס כי "אין בתחנת הרכבת סולמות" אינו מתיישב עם העובדה, שלא נסתרה, שבמועד התאונה בוצעו עבודות צבע בגובה בתחנה. מר קלברס גם לא חזר על הטענה בשום שלב במהלך עדותו, למרות שנשאל מספר פעמים לגבי עבודה על סולם בתחום התחנה (ראה למשל עמ' 63 ש' 16, ש' 26).

בחקירתו של מר קלברס התברר, כי קיים בשטח התחנה מחסן בו מאוחסן הציוד (עמ' 60). עוד העיד מר קלברס, כי מנהל התחנה מכיר את הציוד שבו נעשה שימוש בתחנה, ואחראי לפקח על תקינות הציוד. כך בעמ' 64-63 לפרוטוקול:

"עו"ד סלע:
אם הוא רואה שהעובדים עובדים עם ציוד לקוי מי אחראי לפקח הזה ולראות שלא יקרה שם אסון? שלא ייפול על נוסע סולם? מנהל התחנה.

העד, מר קלברס:

תראה, עובדי הניקיון הקבועים שנמצאים בתחנה אנחנו נפגשים על בסיס יומי, אני יודע מה הכלים שלהם לעבודה...

העד, מר קלברס:

אז אני יכול להגיד לך שהיום יש לי את עובדי הניקיון ליאת, דב ואלון, אני יודע בדיוק מה הציוד שיש להם, מה יש להם במחסן...".

העד, מר קלברס:

עדותו של מר קלברס מובילה למסקנה, כי לנתבעת 3 יש שליטה על הציוד הנמצא בתחנה, ומכאן שהיתה לה שליטה על הסולם ממנו לפי הנטען נפל התובע. זאת הן במועד התאונה והן לאחריה.

34. כאמור, הגעתי למסקנה כי התובע הוכיח את התרשלות הנתבעת. בכל מקרה, בנסיבות הענין חל סעיף 41 לפקודת הניזקין [נוסח חדש], אשר מעביר אל הנתבעת את הנטל להוכיח שלא התרשלה.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

א. לתובע לא היתה ידיעה ולא יכולת לדעת מה היו למעשה הנסיבות שגרמו לתאונה - מיד לאחר התאונה התובע פונה לבית החולים, ולא שב לתחנה לאחר התאונה. בנסיבות אלה, אינני סבורה שניתן לצפות ממנו לדעת מה היתה הסיבה שבגינה הסולם החליק ונפל - האם בגלל שהיו חסרות גומיות בתחתית הסולם, האם בגלל שהרצפה היתה רטובה, האם שני הגורמים חברו להם יחד, או האם הסולם החליק מכל סיבה אחרת (למשל כי הוצב בזוית לא מתאימה או כי עובד נוסף לא אחז בו על מנת לייצב אותו).

ב. הנזק נגרם ע"י נכס שלנתבעת היתה שליטה עליו - כאמור, לנתבעת היתה שליטה על הסולם ועל העבודה בתחנה.

ג. העובדה שהסולם החליק ונפל מתיישבת יותר עם המסקנה שהנתבעת לא נקטה זהירות סבירה מאשר עם המסקנה שהיא נקטה זהירות סבירה.

אשר על כן, מתקיימים התנאים הקבועים בסעיף 41 לפקודת הנזיקין, והיה על הנתבעת להוכיח שלא התרשלה. כאמור, הנתבעת הסתפקה בהכחשה גורפת וכללית, לא הביאה עדים וראיות ביחס לתקינות הסולם, הגם שזה היה מצוי בשליטתה הן במועד התאונה והן לאחריה, ולא הרימה את הנטל להוכיח שלא התרשלה.

35. על יסוד כל האמור לעיל, הגעתי למסקנה, כי יש להטיל על הנתבעת 3 אחריות לתאונה.

36. הנתבעת 1 הינה חברת כח האדם אשר העסיקה את התובע והציבה אותו לעבודה בתחנת הרכבת, כנראה באמצעות קבלן.

ראה טופס התביעה לתשלום דמי פגיעה והודעה על פגיעה בעבודה (בל/211), אשר נושא חותמת של "זרוע הזהב כח אדם בע"מ" ושל "אייל כהן חשב שכר" (עמ' 6,7 לטופס).

הנתבעת 1, חברת כח האדם, היתה חייבת לוודא כי מקום העבודה שאליו היא שלחה את התובע מקיים סביבת עבודה בטוחה ומקפיד על נוהלי בטיחות נאותים, כי התובע קיבל הדרכות והכשרה, וכי הוא נדרש לבצע את העבודה שבתחום הכשרתו. ראה ע"א 2898/04 (חיי) אריה נ' צמנטכל, פורסם 29.11.05.

הנתבעת 1 פורקה, ולכן לא התגוננה בפני התביעה. לא הוצגה בפני כל ראייה אשר ניתן היה ללמוד ממנה על הגדרת האחריות של הנתבעת 1 כלפי התובע ועל מערכת היחסים בינה ובין הקבלן. כך גם לא הוברר מה ההנחיות שנתנה הנתבעת 1 לתובע טרם הצבתו לעבודה, האם הנתבעת 1 פיקחה או נדרשה לפקח על אופי העבודה וסביבת העבודה של העובדים אותם היא שולחת, וכיוצ"ב.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

כשזה מצב הדברים, ובהעדר ראיות ממשיות אשר יכולות היו להטות את הכף לכאן או לכאן, מצאתי כי במסגרת היחסים בין הנתבעות יש לייחס לנתבעת 1 אחריות בשיעור של 10% ואת עיקר האחריות בשיעור של 90% להטיל על הנתבעת 3.

37. הנתבעת 2 ביטחה את הנתבעת 1 בביטוח חבות מעבידים. כאמור, לנתבעת 1 ניתן צו פירוק. נוכח הוראות סעיפים 68, 69 לחוק חוזה הביטוח, תשמ"א-1981 רשאי התובע לתבוע את תגמולי הביטוח מהנתבעת 2, המבטחת. במקרה כזה כל טענה שהמבטחת (הנתבעת 2) יכולה היתה לטעון כלפי המבוטח (הנתבעת 1) תעמוד לה גם כלפי התובע.

הנתבעת 2 העלתה שתי טענות שהיו עומדות לה כלפי הנתבעת 1. ראשית טענה, כי פוליסת הביטוח של הנתבעת 1 אינה כוללת כיסוי לעבודות ניקיון בגובה. בנוסף טענה, כי ההשתתפות העצמית של הנתבעת 1 עומדת על סך של 100,000 ₪ בתוספת הפרשי הצמדה מיום הוצאת הפוליסה, וכי בכל מקרה לא ניתן לחייב אותה אלא מעבר להשתתפות העצמית.

אין מחלוקת כי פוליסת הביטוח של הנתבעת 1 כללה השתתפות עצמית בסך של 100,000 ₪. מהוראות סעיפים 68, 69 לחוק חוזה הביטוח עולה, כי הזכויות כלפי המבטחת אשר עוברות לניזוק מהמזיק המבוטח (חדל הפירעון) אינן יכולות להיות טובות יותר מהזכויות שהיו למבוטח עצמו.

לפיכך, כשם שהנתבעת 1 היתה זכאית לקבל תגמולי ביטוח בגין הנזק בניכוי ההשתתפות העצמית, כך גם התובע אשר בא בנעלי הנתבעת 1, זכאי לפיצוי מהנתבעת 2 בגין הנזק בניכוי ההשתתפות העצמית (ראה ע"א (חי') 602/94 קופלוביץ נ' איילון, פורסם). הוא הדין באשר לזכות ההשתתפות של הנתבעת 3 וזכותה לחזור אל הנתבעת 2 בגין חלקה של הנתבעת 1 באחריות.

על כן, מכל סכום בו תחוייב הנתבעת 2 יש לנכות סך של 100,000 ₪ בתוספת הפרשי הצמדה מיום 1.2.2014 (מועד כניסת הפוליסה לתוקף) בגין השתתפות עצמית של הנתבעת 1 שנקבעה בפוליסה.

38. באשר לטענת הנתבעת 2 להעדר כיסוי ביטוחי לעבודה בגובה - הראיות והטיעון שהובאו בענין היו דלים ביותר. מכל מקום, נוכח קבלת הטענה בענין ניכוי ההשתתפות העצמית ובשים לב לסכום הפיצוי לו זכאי התובע 1 ולחלוקת האחריות בין הנתבעות (הכל כפי שיפורט להלן), לא מצאתי לנכון להידרש לטענה הנוספת שהעלתה הנתבעת 2 בענין זה.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

אשם תורם

39. הנתבעות טוענות כי יש לייחס לתובע אשם תורם. לטענתן, התאונה ארעה אך בשל התנהלות התובע וחוסר תשומת ליבו.

40. בהתאם להלכה הפסוקה, הנטייה היא שלא להטיל אחריות על העובד הנפגע בשל אשם תורם, אלא במקרים ברורים שבהם אשמו של העובד כגורם לתאונה בולט לעין (ראו למשל ע"א 3769/97 דהן נ' דני, פ"ד נג(5) 581 והאיזכורים שם).
ראה גם ע"א 655/80 מפעלי קירור בצפון נ' מרציאנו, פ"ד לו (2) 592:

"מגמה, שהשתרשה בהלכות שנקבעו בפסיקת בית המשפט הזה, היא, כי במקרה שמדובר בתאונת עבודה, אשר בה נפגע עובד, יש לדקדק דווקא עם המעביד בכל הנוגע להטלת האחריות ולהקל במידה רבה עם העובד בייחוס רשלנותו, שגרמה או שתרמה לתאונה".

41. התובע נפל ונחבל תוך כדי שהוא מבצע את ההוראה שניתנה לו. בשים לב לפערי התרבות והכוחות עליהם עמדתי לעיל, אינני סבורה כי היתה לתובע אפשרות בחירה או אפשרות להפעיל שיקול דעת או אפשרות שלא לבצע את ההוראה שקיבל. לא ניתן היה לצפות מהתובע לעמוד אל מול האחראים עליו ולהודיע שהוא אינו מוכן לעלות על הסולם, מכיון שהוא לא הוכשר לביצוע עבודה בגובה ולא קיבל הדרכה בענין זה, או מכיון שהתנאים בהם הוא נדרש לעלות על הסולם אינם בטוחים (בין אם בגלל הסולם, בין אם בגלל רצפה רטובה ובין אם בגלל שעובד נוסף לא אחז בסולם).

יפים ורלוונטיים לעניינו הדברים שנאמרו בע"א 5/65 המוסד לביטוח לאומי נ' שירותי נמל מאוחדים, פ"ד יט(3) 205 בעמ' 211-212:

"עובד העושה עבודה מסוכנת למען מעבידו אינו נותן את דעתו תמיד רק על בטחונו האישי שלו. אין זו ממידת הסבירות לדרוש ממנו שינהג כך, ולבוא אליו בטענה שאילו עשה הכל כדי להשמר לנפשו, הייתה הסכנה חדלה להיות סכנה. בוודאי עליו להזהר בעבודתו. אבל יש להכיר בכך שדוקא אצל העובד הטוב קיים הרצון לעשות את מלאכתו היטב, ולשם כך הוא מוכן אפילו לקבל על עצמו סיכוני גוף. ועוד הכירו בתי המשפט בכך שכרגיל העובד אינו עושה את עבודתו בתנאים המאפשרים לו לשקול בישוב הדעת את הסיכונים לעומת הצורך לעשות את המלאכה, בדרך שאנו עושים לאחר מעשה באוירה השקטה של אולם המשפטים".

אשר על כן הגעתי למסקנה, כי אין לייחס לתובע אשם תורם.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

הנזק והפיצוי

הנכות הרפואית

42. מיד לאחר התאונה פונה התובע לבית החולים קפלן. בחדר המיון אובחן שבר פריקה של המרפק הימני. ביום 14.12.14 עבר התובע ניתוח לתפירת רצועות המפרק והחלפת ראש עצם הרדיוס. לאחר הניתוח והשגחה במחלקה האורתופדית שוחרר התובע לביתו ביום 16.12.14 (כעבור 6 ימי אשפוז). התובע המשיך טיפול ומעקב רפואי במסגרת המרפאה האורתופדית בבית החולים קפלן וטופל בפיזיותרפיה. יד ימין היא היד הדומיננטית של התובע.

43. התובע הגיש חוות דעת מומחה של ד"ר יחזקאל טיטיון, אורתופד, אשר קבע כי לתובע נכות לצמיתות בשיעור משוקלל של 45.28%, לפי סעיפים 41 (5), (8), (10) ו- (1)75 לתוספת לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תשט"ז-1956 (להלן: "התקנות").

44. הנתבעת הגישה חוות דעת מומחה של פרופ' יואל אנגל, אורתופד. פרופ' אנגל קבע, כי לתובע נכות לצמיתות בשיעור של 15% לפי סעיפים 41 (8), (10) לתקנות.

45. לאור הפער בין חוות דעת המומחים, מונה פרופ' אלי שטיינברג כמומחה מטעם בית המשפט בתחום האורתופדיה.

פרופ' שטיינברג קבע כי לתובע נותרה נכות לצמיתות בשיעור של 30% בגין קשיון נוח של המרפק, לפי סעיף 41(6) א לתקנות.

המומחה קבע כי לתובע נכות זמנית בשיעור של 100% לתקופה של חצי שנה מיום התאונה.

פרופ' שטיינברג קבע בחוות דעתו:

"בבדיקה הקלינית מצאתי הגבלה ניכרת בתנועת המרפק הימני. ראש עצם הרדיוס הוחלף בתותבת ורצועות המפרק נתפרו על ידי עגינה בעצם סמוכה... פגיעה מעין זו, הינה פגיעה מאד קשה שמרפק (כך במקור). הואיל ונדרש להחליף את ראש עצם הזרוע הדבר מעיד על עוצמת החבלה. לאחר הניתוח על אף הטיפול הפיזיקלי התובע נותר עם הגבלה משמעותית בתפקודו הן ביישור וכיפוף המפרק והן בתנועת הפרוסופינציה שניתן להגדירה כקשיון נוח".

באשר למגבלות התפקודיות של התובע נכתב בחוות הדעת: **"קושי בעבודה עם יד ימין בכל מיני עבודות הדורשות מאמץ פיזי וגם בכל מיני תפקודים ידניים".**

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

הצדדים לא ביקשו לחקור את המומחה על חוות דעתו.

46. למען שלמות התמונה יצויין, כי התובע הגיש תביעה למוסד לביטוח לאומי, שם נקבעה לו נכות לצמיתות בשיעור של 40% לפי סעיף 135(1) ד-ה לתקנות, והופעלה תקנה 15 בשיעור של 1/3, כך שהנכות הכוללת הועמדה על 54%.

ההשלכה התפקודית והפגיעה בכושר ההשתכרות

47. התובע הגיע לישראל מאריתריאה בשנת 2011 ומחזיק ברשיון ישיבה זמני. התובע חסר השכלה או הכשרה מקצועית, אינו דובר עברית, ומשכך מוגבל היה עוד טרם התאונה לעבודות כפיים. במועד התאונה ובשלושת החודשים שקדמו לה עבד התובע כעובד ניקיון. מאז התאונה התובע אינו עובד.

לטענתו, כתוצאה מהפגיעה שנגרמה לו הוא אינו מסוגל לעבוד, ולפיכך יש להעמיד את נכותו התפקודית והפגיעה בכושר ההשתכרות שלו על 100%.

48. מנגד, לטענת הנתבעות, אין כל הצדקה לכך שהתובע לא שב לעבודה כלשהי לאחר התאונה, והבחירה שלא לעבוד היא בחירתו האישית. עוד טוענות הנתבעות, כי התובע לא פנה לשיקום ולא הוכיח כי ניסה לעבוד בעבודה אחרת כלשהי לאחר התאונה.

49. הלכה היא, כי הפגיעה התפקודית נקבעת על ידי בית-המשפט על יסוד מכלול הראיות והנסיבות שלפניו. הנכות הרפואית משמשת נקודת מוצא, אולם יש להוסיף ולבחון את השפעתה על הנפגע המסוים. כך, בין השאר, יש לתת משקל להיקפה, אופייה ומיקומה של הפגיעה, ולהתייחס להשפעתה של הנכות על מקצועו של הנפגע תוך התחשבות בגילו, השכלתו וכישוריו. (ע"א 3049/93 גירוגיסיאן נ' רמזי [פורסם בנבו] (8/6/95); ע"א 2113/90 אדלר נ' סוכנויות דרום בע"מ [פורסם בנבו] (21/12/1992); ע"א 6601/07 אבו סרחאן נ' כלל חברה לביטוח בע"מ [פורסם בנבו] (23/08/2010)).

50. התובע לא חזר לעבוד אחרי התאונה.

לדברי התובע בתצהירו, אשר לא נסתרו בחקירתו הנגדית, הוא סובל עד היום מכאבים ומגבלת תנועה בידו הימנית הדומיננטית. יש לו קושי בהחזקת חפצים ביד ימין, קושי בכיפוף המרפק, קושי בנשיאת משקלים ביד ימין וקושי בביצוע פעולות בסיסיות יום יומיות.

לפי חוות דעת המומחה מטעם בית המשפט, נגרמה לתובע פגיעה "מאד קשה במרפק", והוא נותר עם הגבלה משמעותית בתפקוד המרפק והיד הימנית הדומיננטית. המומחה העמיד את

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

הנכות על שיעור 30% בגין הגבלה ניכרת בתנועות המרפק, וציין כי לתובע "קושי בעבודה עם יד ימין בכל מיני עבודות הדורשות מאמץ פיזי וגם בכל מיני תפקודים ידניים".

לנכות שנגרמה לתובע מצטרפים נתוניו האישיים ובכלל זה - מעמדו בארץ; גילו - בן 54 במועד התאונה, בן 62 היום; היותו חסר השכלה וחסר הכשרה מקצועית; העובדה שקשת המקצועות ומקומות העבודה הפתוחה בפניו היא מצומצמת ממילא; העובדה שעוד לפני התאונה וללא קשר אליה היה מוגבל לעבודות כפיים פשוטות, וכעת לאחר התאונה גם עבודות אלה הוא מתקשה לבצע; העובדה שהוא לא עבד במקום עבודה קבוע בו יכול היה להתמיד על אף נכותו; העובדה שהוא אינו דובר עברית ואינו מעורה במרקם החיים בארץ.

אני סבורה, כי הנכות הרפואית בצירוף נתוניו האישיים של התובע, הביאה לפגיעה משמעותית בכושר ההשתכרות שלו, אשר עולה על שיעור הנכות הרפואית שנקבעה. בנתוני התובע, הוא בוודאי נתקל ויתקל בקשיים משמעותיים למצוא מקום עבודה, ואם היה מוצא עבודה לחלק מהתקופה, הכנסתו בוודאי היתה נמוכה יותר מהשכר אשר השתכר טרם התאונה.

בשים לב לאלה הגעתי למסקנה, כי יש להעמיד את שיעור הפגיעה בכושר ההשתכרות של התובע על 60%.

על יסוד הדברים האלה אבחן את שיעור הנזק וגובה הפיצוי לו זכאי התובע.

בסיס השכר

51. לפי תלוש השכר של התובע לחודש נובמבר 2014 (החודש שלפני מועד התאונה), שנערך ע"י הנתבעת 1 עמד שכרו החודשי של התובע על סך של 8,286 ₪. סכום זה גם מתיישב עם השכר הרבע שנתי שעל פיו נקבעו תגמולי המל"ל (23,697 ₪ - רבע שנתי, 7,900 ₪ - לחודש).

הנתבעת 3 טענה בסיכומיה כי התובע לא עבד במשך שנים לפני אירוע התאונה ולפיכך יש להעמיד את פוטנציאל השתכרותו על 4,000 ₪.

אינני מקבלת את הטענה. ראשית, הטענה שהתובע לא עבד במשך שנים לא הוכחה. כך, לא הוגש דו"ח רציפות ביטוח במל"ל.

בכל מקרה, משאין חולק שהתובע עבד במשך 3 חודשים עובר לתאונה אצל הנתבעת 1, ושכרו בחודש שלפני התאונה עמד על סך של 8,286 ₪, אני סבורה ששכר זה מהווה אינדיקציה לשכרו של התובע ערב התאונה ולפוטנציאל ההשתכרות שלו.

על כן, ייערך החישוב לפי שכר חודשי של 8,286 ₪ ובמעוגל 8,300 ₪.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

הפסד שכר לעבר

52. מאז התאונה התובע לא שב לעבודה.

תקופה ראשונה - מיום התאונה למשך חצי שנה

המומחה מטעם בית המשפט קבע בחוות דעתו, כי בחצי שנה הראשונה שלאחר התאונה עמדה נכותו הזמנית של התובע על 100%.
 נוכח הפגיעה הקשה שנגרמה לתובע, הניתוח שעבר ותקופת השיקום שבאה לאחוריו (כפי שעולה מהמסמכים הרפואיים ת/3), ובשים לב לחוות דעת המומחה, הגעתי למסקנה כי בחצי השנה שלאחר התאונה, התובע לא היה מסוגל לשוב לעבודה כלל וכושר השתכרותו נפגע באופן מלא. אשר על כן, בגין ששת החודשים שתחילתם ביום התאונה נגרמו לתובע הפסדי שכר בשיעור של $6 \times 8,300 = 49,800$ ₪.
 בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מאמצע התקופה ועד היום עומד הסכום על 58,145 ₪.
 התובע זכאי לפיצוי בגין הפסד זה.

תקופה שניה - מיום 10.6.2015 ועד מועד פסק הדין 10.11.2022 (7 שנים וחמישה חודשים)

בגין תקופה זו ייעשה חישוב הפסד השכר על פי שיעור הפגיעה בכושר ההשתכרות כתוצאה מהתאונה, אשר כפי שקבעתי עומד על 60%.
 $60\% \times 89 \times 8,300 = 443,220$ ₪, ובתוספת ריבית והצמדה מאמצע התקופה – 493,480 ₪.
סה"כ הפסדי שכר לעבר – 551,625 ₪ ובמעוגל 552,000 ₪.

אובדן כושר השתכרות בעתיד

53. חישוב הפסד השכר לעתיד ייעשה אף הוא על פי שיעור הפגיעה בכושר ההשתכרות כתוצאה מהתאונה, אשר כפי שקבעתי עומד על 60%.
 התובע יליד שנת 1960 (התאריך המדוייק לא הוכח).
 מקדם היוון עד גיל 67 - 50 (4.5 שנים).
 $50 \times 60\% \times 8,300 = 249,000$ ₪ ובמעוגל 250,000 ₪.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

הפסד פנסיה

54. התובע יליד אריתריאה שוהה בישראל מתוקף רישיון ישיבה זמני. בהתאם לפסיקה, נוכח מעמדו של התובע בארץ והחשש שיגורש בעתיד מהארץ, מקובל במקרים אלה לפסוק הפסדי שכר אולם לא לפסוק בנוסף הפסדי פנסיה, מתוך הנחה שש בכך כדי לגלם את אפשרות הגירוש מהארץ. ראה תא (מרכז) 9584-12-14 מ.ס. נ' יומטוב, פורסם 12.1.17. על כן, אינני פוסקת פיצוי בגין רכיב זה.

הוצאות רפואיות ונסיעות לעבר ולעתיד

55. לטענת התובע, בעקבות התאונה הוא הוציא הוצאות על טיפולים רפואיים ויאלץ להמשיך ולהוציא הוצאות אלה גם בעתיד.

התובע הציג אסמכתאות על הוצאות רפואיות (בדיקות רופא, צילומים וכיוצ"ב) בסך כולל של כ- 2,000 ₪.

הנתבעות טוענות מנגד, כי מדובר בתאונת עבודה וכי כל ההוצאות הרפואיות והנילוות שנגרמו לתובע מכוסות ע"י המוסד לביטוח לאומי.

56. אמנם מדובר בתאונת עבודה ולכאורה התובע זכאי להחזר הוצאות רפואיות בגינה, אולם בפועל התובע אשר כאמור אינו מצוי במנהגי המקום, מוצא את עצמו נאלץ לממן בעצמו את ההוצאות הרפואיות להן הוא ניזקק או אף לוותר על טיפול רפואי עקב קשיי מימון.

כך, עת פונה התובע לבית החולים, סרבו בבית החולים ליתן לו טיפול רפואי עד שהענין הוסדר מול המעסיק (עמ' 33-32 לפרוטוקול).

גם בהמשך, ולמרות שמדובר בתאונת עבודה, נכתב במעקב הרפואי במרפאה האורתופדית ביום 24.12.14, ביום 31.12.14 וביום 15.4.15 "גורם מבטח: ממון עצמי לא מב" (עמ' 6, 7, 10 לתיק המוצגים מטעם התובע).

בביקורת מיום 25.2.15 נכתב: "עקב בעיה כספית לא בוצע צילום ביקורת" (עמ' 9 לתיק המוצגים).

57. כאמור, אפילו כשהמל"ל הפסיק לשלם לתובע את הקצבה החודשית לה הוא זכאי, הוא לא פנה ולא ידע לאן לפנות על מנת לקבל את המגיע לו, ואין להניח שהוא יפנה לקבלת החזר כספי בגין כל הוצאה רפואית לה ייזקק. המציאות מלמדת שבהעדר אפשרות מימון התובע פשוט נאלץ לוותר על טיפול רפואי לו הוא נזקק.

58. המומחה מטעם בית המשפט קבע בחוות דעתו שהתובע ייזקק "לטיפול פסיקלי שניתן לבצע באמצעות שרותי הבריאות הציבוריים. הואיל והתובע נתין זר עלות טיפול פיזיקלי אחד עולה כ- 200 ₪ ויזדקק לקורס טיפולי (12 טיפולים) בשנה שנתיים הקרובים".

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

59. לאחר שנתתי דעתי לפגיעה ולנכות ממנה סובל התובע, כמו גם למכלול השיקולים שהובאו לעיל, אני מוצאת לאמוד הפיצוי בגין ראש נזק זה של הוצאות רפואיות ונסיעות לעבר ולעתיד בסכום גלובאלי של 18,000 ₪.

עזרת זולת לעבר ולעתיד

60. לטענת התובע, בחודשים הראשונים לאחר התאונה הוא לא הצליח לתפקד כלל ונזקק לעזרת קרובי משפחה איתם הוא מתגורר, לצורך ביצוע פעולות יום יום פשוטות. גם היום הוא נזקק לעזרה בכל הקשור לניהול ואחזקת משק הבית. לטענתו, נוכח הפגיעה הקשה בידו הדומיננטית וככל שיחלפו השנים והוא יתבגר הוא ייזקק לעזרת זולת באופן משמעותי.

הנתבעות טוענות מנגד, כי התובע לא העסיק עזרה בשכר ואף לא הביא לעדות אף אחד מבני משפחתו או חבריו שיעידו כי העניקו לו עזרה כלשהי. בנסיבות אלה, אין מקום לפסוק לתובע פיצוי כלשהו בגין עזרת זולת לעבר או לעתיד.

61. התובע העיד שהוא נשוי אולם אישתו נשארה באריתריאה. לתובע יש בן אחות שגר באשדוד, והוא מסייע לו, גם בתמיכה כספית. התובע מתגורר היום בתל אביב, כנראה עם שותפים/קרובי משפחה (עמ' 26-27).

62. התובע לא הסתייע ואינו מסתייע בעזרה בשכר. אולם בנסיבות הענין ונוכח מצבו הכלכלי והאישי של התובע, אשר אינו עובד ונמצא בארץ ללא משפחה בדרגת קירבה ראשונה, דומה שהדבר אינו יכול להעיד על העדר צורך בכך.

63. התובע בן 54 במועד התאונה ובן 62 היום. לתובע נקבעה נכות זמנית בשיעור של 100% למשך חצי שנה, ונכות לצמיתות בשיעור של 30% - בגין פגיעה "מאד קשה" (כפי שקבע המומחה מטעם בית המשפט) ביד ימין הדומיננטית, אשר הותירה "הגבלה משמעותית בתפקודו". המומחה מטעם בית המשפט קבע, כי "קיים קושי בעבודה עם יד ימין בכל מיני עבודות הדורשות מאמץ פיזי וגם בכל מיני תפקודים ידניים".

השתכנעתי כי נכותו של התובע מקשה עליו בביצוע פעולות היום יום, וכי הצורך בעזרת זולת ילך ויגדל ככל שיחלפו השנים והתובע יתבגר. מאז התאונה התובע לא חזר לעבוד. התובע חי בארץ לבדו ללא מעגל משפחתי קרוב שיכול ושנרתם לתמוך ולסייע באופן שוטף.

בשים לב לאלה, מצאתי לפסוק פיצוי בגין עזרת זולת לעבר ולעתיד בסכום גלובלי של 150,000 ₪ (סך של 50,000 ₪ לעבר, וסך של 100,000 ₪ לעתיד, מבוסס בדרך האומדן על סך של 500 ₪ לחודש ממועד התאונה ועד תוחלת חיים).

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

נזק לא ממוני

64. התובע, בן 54 במועד התאונה, נפגע פגיעה קשה במרפק, נותח, אושפז למשך 6 ימים, והיה במעקב רפואי וטיפול פיזיותרפי בהמשך. לתובע נקבעה נכות בשיעור של 100% למשך חצי שנה, ונכות של 30% לצמיתות, עם הגבלה ניכרת בתנועות המרפק ובתיפקוד היד הימנית הדומיננטית. כתוצאה מהתאונה התובע לא שב לעבודה. בשים לב לכל אלה, מצאתי לנכון להעמיד את הפיצוי בגין הנזק הלא ממוני שנגרם לתובע כתוצאה מהתאונה על סך של 150,000 ₪.

סיכום נזקי התובע 1

65. נזקי התובע בגין התאונה עומדים על סך כולל של 1,120,000 ₪, כמפורט להלן:

₪ 552,000	א. הפסד שכר לעבר -
₪ 250,000	ב. אובדן כושר השתכרות בעתיד -
₪ 18,000	ג. הוצאות רפואיות לעבר ולעתיד -
₪ 150,000	ד. עזרת זולת לעבר ולעתיד -
₪ 150,000	ה. נזק לא ממוני -
₪ 1,120,000	סה"כ

תגמולי המוסד לביטוח לאומי

66. התאונה הינה תאונת עבודה, ובהתאם לחו"ד אקטוארית אשר הוגשה ע"י הנתבעת 2 סכום התגמולים אשר שולמו וישולמו לתובע 1 ע"י התובע 2 עומד על סך (מהוון) של 880,798 ₪ ובמעוגל 880,000 ₪.

הדברים אינם במחלוקת, והם אף עולים בקנה אחד עם תעודת עובד ציבור ודו"ח האקטואר אשר הוגשו מטעם התובע 2 ועם אישור על תשלומים עדכני שצורף על ידו לסיכומים.

67. את תגמולי הביטוח ששילם וישלם התובע 2 לתובע 1 בסך של 880,000 ₪, יש לנכות מהפיצוי לו זכאי התובע 1.

משכך, עומד הפיצוי לו זכאי התובע 1 על סך של 240,000 ₪.

68. הנתבעת 1, אשר כאמור אחראית ל- 10% מהנזק, היתה המעסיק של התובע, ולפיכך לתובע 2 לא עומדת זכות שיבוב כלפיה. לתובע 2 עומדת, אם כן, זכות שיבוב כלפי הנתבעת 3 בלבד.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

בהתאם להוראות סעיף 331 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995, הנתבעת 3 אינה זכאית להשתתפות מהנתבעת 1 בגין החזר תגמולי המל"ל, וסכום הפיצוי בו היא מחוייבת יקטן בסך שבו היתה הנתבעת 1 חייבת כהשתתפות אילולא הוראות הסעיף. אשר על כן, **התובע 2** זכאי לשיפוי מהנתבעת 3 בגין התגמולים ששילם בסך של **792,000 ₪** (90% מ-880,000 ₪).

סוף דבר

69. א. התביעה נגד הנתבעת 1 נמחקת.

ב. הנתבעות 2 ו-3, ביחד ולחוד, ישלמו לתובע 1 פיצוי בסך של **240,000 ₪**.

מכל סכום בו מחוייבת הנתבעת 2 ינוכה סך של 100,000 בתוספת הפרשי הצמדה מיום 1.2.14 בגין השתתפות עצמית של הנתבעת 1 כפי שנקבע בפוליסת הביטוח.

חלוקת הפיצוי בין הנתבעות 2 ו-3:

10% בניכוי ההשתתפות העצמית - הנתבעת 2, והיתרה - הנתבעת 3.

בשים לב לכך שחלקה של הנתבעת 1 בפיצוי קטן מגובה ההשתתפות העצמית, אזי ביחסים בין הנתבעות לבין עצמן - הנתבעת 3 אינה זכאית להשתתפות מהנתבעת 2, והיא אחראית לתשלום לתובע במלואו.

ג. בנוסף תשלם הנתבעת 3 לתובע 2 סך של **792,000 ₪**.

ד. לסכומים הנ"ל יתווסף שכ"ט עו"ד בשיעור 23.4%, וכן החזר אגרה ושכ"ט המומחים אשר שולם על ידי התובע.

הנתבעת 3 תישא בתשלום יתרת האגרה.

ה. הסכומים ישולמו בתוך 30 ימים מקבלת עותק פסק-הדין, שאם לא כן יישאו הפרשי הצמדה וריבית החל מהיום ועד ליום תשלום המלא בפועל.

ניתן היום, ט"ז חשוון תשפ"ג, 10 נובמבר 2022, בהעדר הצדדים.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 48541-08-18 פלוני נ' זרוע הזהב כח אדם בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

אילת הרנוף, שופטת

